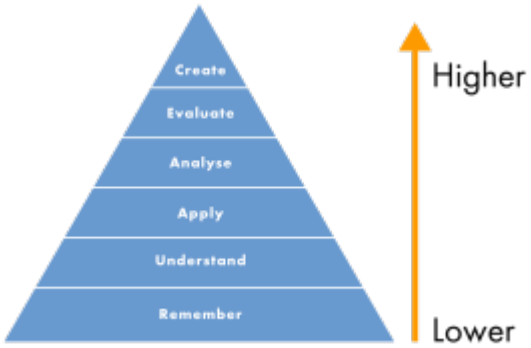
Bloom Taksonomisi ve Kişilik Haline Getirme Süreci: Ontolojik Bir Bakış

Bloom Taksonomisi, öğrenme hedeflerini bilişsel alanda sınıflandıran ve bu hedeflere ulaşmak için uygun öğretim stratejileri geliştirmeyi amaçlayan bir çerçevedir. “Kişilik haline getirme” ise doğrudan kaynaklarda geçen bir terim olmasa da Bloom Taksonomisi’nin bazı basamakları ve boyutları ile ilişkilendirilebilir. Kişilik haline getirme, bir bilgi, beceri veya değerin bireyin kişiliğine entegre olması ve davranışlarında kalıcı bir değişiklik yaratması sürecidir.

Bloom Taksonomisi’nin Altı Basamağı ve Kişilik Haline Getirme

bloom taksonomisi piramidi

Bloom Taksonomisi, basitten karmaşığa doğru sıralanan altı basamaktan oluşur:

1. **Hatırlama:** Bu basamak, daha önce öğrenilen materyali hatırlama veya geri getirme becerisini ifade eder. Öğrenci, bir kavramın tanımını veya bir olayın tarihini hatırlayabilir. Kişilik haline getirme sürecinin ilk aşaması olan bilgi edinme, bu basamakla ilişkilidir. Örneğin, “dürüstlük” kavramı ile karşılaşan bir öğrenci öncelikle bu kavramın ne anlama geldiğini öğrenir ve temel özelliklerini anlamaya çalışır.
2. **Anlama:** Bu basamak, öğrendiği bilgiyi özümser ve kendine göre yorumlama becerisini ifade eder. Öğrenci, bilgiyi kendi cümleleriyle ifade edebilir, özetleyebilir, örneklendirebilir ve karşılaştırabilir. Kişilik haline getirme sürecinde anlama basamağı, edinilen bilginin içselleştirilmesi ve anlamlandırılması için önemlidir. Örneğin, dürüstlük kavramını anlayan bir öğrenci, bu kavramı kendi değerler sistemiyle ilişkilendirir.
3. **Uygulama:** Bu basamak, öğrenilen materyali yeni ve gerçek durumlarda kullanabilme yeteneğini ifade eder. Öğrenci, öğrendiği bilgileri problemleri çözmek, kararlar almak ve yeni ürünler oluşturmak için kullanabilir. Kişilik haline getirme sürecinde uygulama basamağı, edinilen bilginin davranışa dönüşmesi için gereklidir. Örneğin, dürüstlük kavramını anlayan ve içselleştiren bir öğrenci, bu kavramı günlük yaşamında

uygulamaya koyar ve farklı durumlar karşısında dürüst davranışlar sergiler.

4. **Analiz:** Bu basamak, materyali bileşenlerine veya parçalara ayırma becerisini ifade eder. Öğrenci, bilgiyi sınıflandırabilir, karşılaştırabilir, neden-sonuç ilişkilerini belirleyebilir ve çıkarımlar yapabilir. Kişilik haline getirme sürecinde analiz basamağı, bireyin davranışlarını ve bu davranışların altında yatan nedenleri anlamasına yardımcı olur. Örneğin, dürüstlük kavramını analiz eden bir öğrenci, dürüst davranmanın neden önemli olduğunu ve dürüstlük ilkesinin toplum ve bireyler için ne gibi faydalar sağladığını daha derinlemesine anlar.
5. **Değerlendirme:** Bu basamak, materyalin değerini yargılama, kontrol etme ve eleştirme yeteneğini ifade eder. Öğrenci, bilgilerin doğruluğunu, güvenilirliğini ve geçerliliğini değerlendirebilir, farklı fikirleri karşılaştırabilir ve kendi görüşlerini savunabilir. Kişilik haline getirme sürecinde değerlendirme basamağı, bireyin kendi değerler sistemini oluşturması ve bu değerlere göre hareket etmesi için önemlidir. Örneğin, dürüstlük değerini analiz eden ve değerlendiren bir öğrenci, bu değeri benimser ve hayatında önceliklendirir.
6. **Yaratma:** Bu basamak, öğeleri işlevsel bir bütünlükte veya tutarlı bir biçimde bir araya getirme becerisini ifade eder. Öğrenci, bilgilerini yeni ve yaratıcı şekillerde kullanabilir, problemlere çözümler üretebilir ve yenilikler yapabilir. Kişilik haline getirme sürecinde yaratma basamağı, bireyin değerlerine uygun yeni davranış kalıpları geliştirmesine olanak sağlar. Örneğin, dürüstlük değerini benimseyen bir öğrenci, sadece kopya çekmekten kaçınmakla kalmaz, aynı zamanda arkadaşlarını da dürüst davranmaya teşvik eder ve dürüstlüğü teşvik eden projelerde yer alır.

Kişilik Haline Getirmede Bilgi Boyutu ve Öğrenme Türleri

Bloom Taksonomisi'nin revize edilmiş versiyonunda yer alan bilgi boyutu da kişilik haline getirme süreci için önemlidir. Özellikle işlemsel bilgi ve üstbilişsel bilgi, bir bilginin veya değerin kalıcı bir şekilde benimsenmesinde önemli rol oynar.

- **İşlemsel bilgi**, bir şeyin nasıl yapılacağına dair bilgiyi ifade eder. Dürüstlük kavramını kişilik haline getiren bir öğrenci, dürüst davranmanın yollarını öğrenir ve bu yolları uygulamaya koyar.
- **Üstbilişsel bilgi**, kişinin kendi bilişsel süreçlerini bilmesi ve kontrol etmesi anlamına gelir. Öğrenci, dürüstlük değerinin kendisi için ne kadar önemli olduğunu fark eder ve bu değere uygun davranışlar sergilemek için bilinçli bir çaba gösterir.

Bloom, bilişsel öğrenme alanının yanı sıra duyuşsal ve devinişsel (psikomotor) öğrenme alanlarından da bahsetmiştir. Bu alanlar da kişilik haline getirme sürecinde önemli rol oynar.

- **Duyuşsal öğrenme**, bireyin duygusal tepkilerini, tutumlarını ve değerlerini ifade eder. Kişilik haline getirme sürecinde birey, bilgi veya değere karşı olumlu duygular geliştirir ve bu bilgi veya değeri benimser.

- **Devinimsel öğrenme**, fiziksel becerilerin kazanılmasını ifade eder. Kişilik haline getirme sürecinde birey, bilgi veya değere uygun davranışlar sergilemek için gerekli becerileri geliştirir. Örneğin, dürüstlük değerini benimseyen bir öğrenci, bu değere uygun davranışlar sergilemek için öz kontrol ve sosyal becerilerini geliştirebilir.

Sonuç

Kişilik haline getirme, karmaşık ve uzun bir süreçtir. Bloom Taksonomisi'nin farklı basamakları ve bilgi boyutu, bu sürecin anlaşılması ve desteklenmesi için bir çerçeve sunar. Öğretmenler, derslerinde bu basamakları ve boyutları dikkate alarak öğrencilerin bilgi ve değerleri içselleştirmesine ve kişiliklerinin bir parçası haline getirmesine yardımcı olabilirler.